

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Stebri politike miru.

Mir je velika dobrina za poedinca in za narod. Nič ne more poedincu bolj zagreniti življenja ko prepiri, spori in razprtije, ki se vršijo v njegovi družini ali v njegovem okolju. Nič ni za narode bolj neprijetno in hkrati tudi kvarno kakor napeto ozračje, ki leži nad državami in ki more vsak čas sprostiti svojo napetost v diplomatske spore in celo v krvave obračune. Človeštvo se zdrzne, če kak samovoljni narodni voditelj tako možnost samo napove, rožljajoč s sabljo. Tako rožjanje je ob splošni, do višine usovršeni oboroženosti, ki sedaj vlada na svetu, bolj nevarno, kot je bilo prej, ko še oboroženo stanje na kopnem, na vodi in v zraku ni doseglo svojega vrhunca.

Zato pa zasluži tisti državnik, ki so mu ne samo usta polna miroljubnih besed, marveč tudi srce polno miroljubnih stremiljenj, priznanje in zatpanje. Med take državnike tudi spada predsednik naše vlade in zunanji minister dr. Stojadinovič. V svojem govoru, ki ga je imel pretekli teden na seji finančnega odbora narodne skupščine, je poudaril miroljubnost našega ljudstva, ki dobro pozna vojne težkote in nesreče. Iskreno miroljubno stremiljenje prešinja naš narod, ki ne izteza svoje roke po tujem, marveč hoče samo svoje ohraniti. V svojih sedanjih mejah hočemo uresničiti svoje narodne ideale, nočemo misliti na druge meje, kakor na sedanje, svojih pa ne odstopimo nikomur.

Med stebri, ki se na nje opira naša miroljubna politika, zavzema prvo mesto Zveza narodov v Ženevi, ki je eden izmed glavnih instrumentov miru. Bili smo vneti člani Zveze narodov, vneto smo spoštovali svoj podpis tudi tedaj, ko to ni bilo lahko. To se je zgodilo zlasti o priliki sankcij med italijansko-abesinsko vojno. Nismo bili nikdar vpleteni v italijansko-abesinski spor, vendar smo se iz spoštovanja do svojega podpisa pridružili sankcijam, čeprav so nekatere pokrajine naše države trpele radi njihovega izvajanja. — Krepka stebra miru sta tudi Mala antanta in Balkanska zveza. Namen Male antante je mir v srednji Evropi, namen Balkanske zveze pa je ohranitev miru na Balkanu. V teh dveh državnih skupinah je zbranih 70 milijonov prebivalcev, ki jih drži samo eno stremiljenje in samo ena želja: ohraniti in varovati mir v tem delu Evrope.

O važnosti pogodbe z Bolgarijo je izjavil g. ministrski predsednik: »Sklenili smo pogodbo večnega prijateljstva z državo, s katero smo se bili trikrat spopadli v krvavih vojnah. Na ta način smo storili eno najvažnejših dejanj, ki more po-

spešiti delo miru v Evropi in delo miru na naši vzhodni meji. Kakšnega odobravanja je bila deležna ta pogodba ne le v naši državi in na Bolgarskem, temveč po vsej Evropi, ste lahko razbrali iz dnevnega časopisja. Odveč je poudariti, da so tudi naši najtesnejši zavezniki in prijatelji s tem paktom soglašali. Čehoslovaška, Grčija, Rumunija in Turčija so izjavile svoje popolno soglasje, da moremo to pogodbo skleniti. Zunanje-politični pomen te pogodbe je ohraniti mir na Balkanu. Vi dobro veste, kaj pomeni to za nas. Namesto žičnih ovir, ki so naše meje branile proti Bolgarski, namesto vojakov, ki smo jih morali imeti na meji, imamo sedaj pogodbo prijateljstva, ki pomeni obveznost bolgarske vlade, da varuje to mejo prav tako in na enako prijateljski način, kakor jo varujemo mi.«

O razmerju do velesil je izjavil g. dr. Stojadinovič, da smo posebno dobri z Nemčijo, zadnji čas posebno dobri z Italijo, tako da nas vse države v Evropi cenijo. Kar se tiče našega razmerja do Italije, je rekel: »Ne bom vam popisoval zgodovine tega razmerja, ne razpoloženja duhov, ki je na tej in na oni strani Jadranskega morja vladalo dolgo vrsto let.

Hočem vam le povedati, da je bila za to slabo razpoloženje ali za te odnose krivda pri mnogih činiteljih. Verjetno je, da je bil eden teh činiteljev tudi ta, da je bila Italija morda slabo poučena o razmerah pri nas. Kraljevina Italija ima vzroke in interese, da živi z nami v dobri sosesčini. Isto želimo tudi mi. Pred kratkim se je sklenil sporazum med Anglijo in Italijo. Videli ste, da se ta sporazum nanaša na ohranitev teritorialnih meja na vsem Sredozemskem morju. Morem vam reči, da je naša vlada dobila uradno obvestilo, da ta sporazum obsega tudi kraljevino Jugoslavijo. Mi smo na ta način postali eden izmed činiteljev mednarodne politike, da se nam jamčijo meje na Jadranu po teh dveh državah. Posebno moramo to pogodbo pozdraviti tudi zato, ker so se v njej v popolnem obsegu vpoštevali interesi kraljevine Jugoslavije. — Mi smo po enem delu balkanska, po drugem delu pa srednjeevropska država. Želel bi, da to tudi ostanemo: med prvimi na Balkanu, in ne med zadnjimi v Evropi. Ohranili smo vsa stara prijateljstva in vse naše zveze so ostale neokrnjene. Toda poleg tega smo si pridobili še prijateljstvo Vel. Britanije. Še nikoli ni bilo naše razmerje do te kraljvine tako pristrčno kakor ravno danes.«

V NAŠI DRŽAVI.

Narodna skupščina je sprejela 5. t. m. s 150 proti 39 glasom novi trgovski zakonik.

Finančni odbor je doslej razpravljal skoro o vseh proračunih posameznih ministrstev in jih odobril.

Vrnitev hrvaških emigrantov (beguncev). Pred nedavnim se je vrnil iz inozemstva v Zagreb Radičev sin Vladko. Za Vladkom se je koncem januarja pripeljal iz Dunaja ter se vrnil preko Maribora v Zagreb inženjer Avguštin Košutič, bivši minister, poslanec in zet rajnega Radiča. Košutič je bival v emigraciji: v Ameriki, na Angleškem in nazadnje na Dunaju. Košutič bo prevzel posle podpredsednika HSS in bo namestnik predsednika dr. Mačka.

Turški zunanji minister se je na povratku s sestanka z italijanskim zunanjim ministrom v Milanu ustavil v Beogradu, kjer je našemu šefu vlade in zunanjemu ministru dr. Stojadinoviču poročal o poteku milanskih razgovorov.

Jugoslovanski fašizem. Glavni voditelj in organizator fašistov v naši državi je dr. Ljotič. Tudi v Sloveniji se nabirajo pristaši za ta pokret. Zanimivo je to, odkod dobiva ta pokret denarno podporo. O tej stvari je na seji finančnega odbora narodne skupščine 30. januarja govoril poslanec Života Milanovič, član narodnega seljaškega kluba, ter rekel med drugim: »Treba je obrniti pozornost drugemu pokretu, ki ga podcenjujemo, ki pa živi, se širi in gre iz enega kraja države v drug kraj, in kar je najglavnejše, ta pokret financira neka tuja država. To je pokret g. Ljotiča. Dokazano in znano je, da daje Nemčija pare za ta pokret. Znano nam je, da je neki revizor izvršil pregled njegove zveze v Smederevu ter je izjavil: »Našel sem vknjiženo 5000, 10.000 in ne znam toliko in toliko tisoč mark kot pomoč neke tuje države.«

KMETIJSKA DRUŽBA VZPOSTAVLJENA.

Ko je JNS bila na vladi, se je udeleževala z razpuščanjem prosvetnih organizacij in razdiranjem gospodarskih in stanovskih. Tudi Kmetijska družba je postala njena žrtev. Na občnem zboru dne 8. junija 1932 so jo kmetijci »reformirali« tako, da bi jo večno ohranili v svoji ob-

lasti. Sedaj pa je uprava policije v Ljubljani po izvršeni reviziji odredila, da so sklepi tega občenega zbora, sklepi o spremembi pravil in vsi sklepi društva Kmetijska družba, ki so sledili temu občenemu zboru, neveljavni. S to odločbo se vpostavlja društvo Kmetijska družba v ono stanje, v katerem je bilo pred vsemi temi sklepi, ki so proti pravilom, torej v stanje pred občnim zborom 8. junija 1932. Naloga predsednika društva Kmetijska družba je zdaj, da skliče glavni odbor, ki je posloval do tega občenega zbora. Glavni odbor mora ugotoviti članstvo ter posebno ugotoviti, kateri člani so po § 7 točka 2, upravičeni voliti in biti voljeni na podružničnih občnih zbora. Ko bo članstvo tako ugotovljeno, se skličejo podružnični občni zbori, da izvolijo delegate za družbin občni zbor, ki se naj potem čim prej skliče. Ker je društvo Kmetijska družba od 8. junija 1932 delovalo proti pravilom, od 29. decembra 1932 pa, ko se je ta dan na izrednem občenem zboru proti pravilom sklenil razid prejšnjega društva in izročitev premoženja novonastanovljeni zadrugi »Kmetijska družba«, sploh ni moglo delovati, se Kmetijska družba vrne v stanje pred 8. jun. 1932. Sedaj se zopet začne delovanje od tega dneva naprej. S tem dnevom tudi oživijo vse članske pravice, če tudi člani v tej dobi niso plačevali članskih prispevkov. Pri ugotavljanju članstva bo glavni odbor moral vzeti za osnovo svoje sklepe z dne 29. I. 1932 in z dne 12. V. 1932 ter priznati za redne člane vse tiste, ki so se dne 31. marca 1932 prijavili kot redni člani ter so do 20. maja 1932 plačali članarino, če so namreč vsi pogoji § 5 pravil izpolnjeni. Proti tej odločbi uprave policije je dovoljena pritožba na bansko upravo dravske banovine.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Sestanek med italijanskim in turškim zunanjim ministrom. V Milanu v zgornji Italiji sta se sestala v minulem tednu turški in italijanski zunanji ministri. Na tem sestanku je šlo predvsem za to, da pristane tudi Turčija na ohranitev sedajnega reda ter stanja na Sredozemskem morju, kakor sta ga sklenili Italija in Angleška. Dalje je Italiji mnogo na tem, da prizna Turčija zasedbo Abesinije po Italijanih in sklene z Italijo trgovinsko pogodbo. Glavni cilj razgovorov obeh državnikov je pa bila vzpostavitev sodelovanja med Turčijo in Italijo in s tem bi pričela čisto nova politika Balkanske zveze, h kateri pripada Turčija.

Kaj delajo francoski vladni levičarji in vodja francoskih komunistov? Blumova levičarska vlada si je stavila za glavno točko programa: zvišanje plač in znižanje cen. Dozdaj je dosegla ravno nasprotno! Dne 4. februarja so poskočile v Parizu cene moki in kruhu, ker se je baje podražilo žito. Ta povišek cen je hud udarec za vladne levičarje. — Francoski komunistični voditelj Thorez se mudi v Barceloni na španskem. Udeležil se je sestanka katalonskih trockistov. Thoreza je poslala v rdečo Barcelono Moskva. Stalin se boji, da se mu ne bi izneverili zaradi zadnjega procesa in usmrtitve trockistov katalonski komunisti.

Strah Angležev pred zahtevo Nemcev po vrnitvi kolonij v osrednji Afriki. —

Dr. M. U. POHAR MAKS

okrajni zdravnik v Slovenjgradcu.

je otvoril privatno prakso ter ordinira v prostorih pokojnega primarja g. dr. Železnikarja.

Vprašanje vrnitve kolonij Nemcem v Afriki, katere so zgubili po prevratu, sili vedno bolj v ospredje in zelo vznemirja Angleže, ki so proglasili pretežno večino nemških afriških kolonij za svojo last. Vočigled nemški zahtevi po vrnitvi kolonij je pripravljena Anglija na najhujši odpor in bo to nemško težnjo odločno odbila. Angleška vlada pripravlja celo zakon, s katerim bo angleška srednja Afrika, vključno s Kenjo, Uganda in Rodozija, proglašena za samostojen dominion, kar bi te kraje še bolj trdno povežalo z angleškim imperijem in bi nastala tako močna ustavna zapreka proti vsaki odcepitvi, da bi se Nemčija niti ne upala več vztrajati pri svojih zahtevah, če bi hotela računati na kakšno prijateljstvo z Anglijo.

Blok malih demokratskih držav snuje švedski kralj Gustav. Švedski kralj snuje zvezo teh-le držav: Danske, Švedske, Norveške, Holandije, Belgije in Finske. Te države bi naj supno nastopale pri Zvezi narodov v Ženevi in bi naj varovale strogo nepristranost napram vsem razburljivim in za mir nevarnim dogodkom v Evropi.

Novo vlado na Japonskem je sestavil general Hajaši. V vladi so generali, admirali in zastopniki velekapitala. Hajašijeva vlada se ne bo ozirala na parlament in z njo se začneja na Japonskem doba vojaške diktature.

STRELJANJA BOLJŠEVIŠKIH KOLOVODJ V RUSIJI ŠE DOLGO NE BO KONEC.

Poročali smo, da je bilo v drugem moskovskem procesu 13 bivših židovskih in boljševiskih mogotcev zaradi trockizma, veleizdaje in povzročanja številnih nesreč na železnicah in v rudnikih obsojenih na smrt in ustreljenih. Ustreljene so pokopali na kraju, kateri je javnosti prikrit. Pri tem drugem procesu sta glavna židovska krivca Radek in Sokolnikov na Stalinov pritisk bila obsojena samo na 10 let. Stalin še rabi ta dva žida, ki sta bila pri drugem procesu najbolj ovaduško zgovorna, za tretji moskovski proces, ki je že v teku.

Pastirsko pismo. Jugoslovanski škofje so izdali pastirsko pismo, ki se postne nedelje čita vernikom s prižnic vseh župnijskih cerkva. V tem pismu razpravljajo izčrpno, zanimivo in poljudno o gospodarski in socialni stiski naših dni. Ne spuščajo se sicer v gospodarska vprašanja

Tokrat bodo glavni obtoženci Buharin, Rykov, bivši predsednik zveze sovjetskih komisarjev, in morda med drugimi tudi še žid Litvinov, sedaj sovjetski zunanji minister.

Pričakujejo, da bo pri tej obravnavi Radek brezobzirno izpovedal vse, kar ve o protistalinovem gibanju o vseh novih obtožencih. Najbrž bo ob tej priliki tudi Radeku prisojena krogla, ker bo soobtožen radi nepopolne izpovedi pri drugi obravnavi.

Nadaljna poročila pravijo, da so bile aretirane vse žene v drugem procesu postreljenih trockistov in so jih odpremili proti severu, kjer bodo za vedno zginile. Samo Sokolnikova žena je še na svojem stanovanju v Moskvi.

Do sedaj so prepeljali v Moskvo 100 mladih inženjerjev, ki so obtoženi zarotniškega sodelovanja s Trockijem.

Tajna policija je z vso vnemo na delu po kemičnih in po tovarnah za orožje, po vojaških delavnicah ali arzenalih, kjer čisti na vodilnih mestih in med delavstvom.

V Moskvi se vršijo priprave za proces proti 34 Nemcem, ki so sovjetski državljani in so se njih predniki pred 100 leti preselili v Rusijo kot kolonisti. Glavni obtoženec te skupine je inženjer Steiner, ki je nastopal v zadnjem procesu kot priča proti Radeku in tovarišem. Te Nemce dolžijo, da so bili povzročitelji raznih nesreč v sovjetski industriji in imajo na vesti tajna nasilna dejanja, ki so bila izvršena v sporazumu s Trockijem.

Hud spor ima Stalin z vojnim komisarjem Vorošilovim, ki je zadnji Leninov general. Vorošilov je zagrozil Stalinu z vstajo armade, ako takoj ne preneha vojunstvo tajne policije v armadi. Stalin hoče za vsako ceno iztrebiti trockiste iz vojske in bi naj zamenjal Vorošilova poveljnik sibirske armade maršal Blücher. Aretacije v armadi trajajo dalje, nezadovoljnost in nevarnost za upor se širita po vseh rdečih vojaških postojankah.

Stalin je zahteval po sovjetskem poslaniku v Mehiki, da tamošnja vlada izroči sovjetom Trockega, ali pa mu vsaj omeji svobodo, da se ne bo mogel vmešavati v politiko sedajne Rusije.

Trocki namreč živi v Mehiki, Mehika je edina država na svetu, ki je še dala temu židu po tolikih blodnjah zavetišče.

Dne 5. februarja je bila v svet iznešena vest, da se je Vorošilov z armado uprl in naskočil s četami Kreml v Moskvi, kjer prebiva Stalin, in da je prišlo do uporov po celi Rusiji. Te vesti so se kmalu izkazale kot izmišleljne. Pač pa je pustil Stalin prepeljati še žive aretirance iz drugega procesa v Sibirijo, kjer bodo morali delati v rudnikih kakor drugi delavci, pa seve pod zelo strogim nadzorstvom.

kot taka, marveč poudarjajo božje zakone, ki morajo vladati tudi v gospodarstvu. Poglavitni vzrok sedanje splošne in vseke stiske je odpad od Boga. Idejni nosilec tega odpada je gospodarski liberalizem s svojim naukom, da mora gospodarstvo biti svobodno, da za gospodarstvo nima Boga, ne božjih zapovedi, vse je dovoljeno, vse dopustno, če je le za poedinca gospodarsko koristno. Tako je nastala medsebojna tekma, kateri so zmagovali močnejši, brezobzirni in brezvestni, sla-